

Es gribētu, lai mēs paši šeit iekšēji spētu sa-
prast, kā un cik lielā mērā katru no izvirzītajiem
mērķiem un kursiem spējam īstenot, nekaitējot
nacionālajām interesēm. Vismaz šoreiz mums
noteikti nav jābūt pirmrindniekiem. Ir skaidrs,
ka tuvākajā piecgadē, iespējams, pat desmitga-
dē naudas katra maciņā būs mazāk, tāpēc kat-
ru no lietām, ko darām, ejot kopējā virzienā,
vajadzētu rūpīgi izsvērt, cik daudz mēs varam
atļauties, nezaudējot cilvēkus. Jo, skrienot vil-
cienam pa priekšu, kā nereti esam to darijuši,
esam pazaudējuši daudz cilvēku. Liela daļa ir
aizbraukuši dzīvot un strādāt uz valstīm, kur
augu aizsardzības līdzekļus (AAL) lieto daudz-
reiz vairāk nekā Latvijā, kur elektrība tiek ražo-
ta un mājas apkurinātas, dedzinot akmeņogles
vai kūdras, un kur dzīve tādējādi ir lētāka.

Runājot par AAL samazināšanu, jāteic, ka
mums šis samazinājuma piedāvājums ir tieši
tāds pats kā tām valstīm, kas lieto tos vismaz
četrreiz vairāk nekā mēs. Man gribētos, lai tā-

**I. JANSONS:
– JĀBŪT MĒRĶTIE-
CĪGIEM UN JĀBEIDZ
MANEVRĒT, JO
MANEVROS NERETI
PAZŪD VISI SĀKOT-
NĒJIE MĒRĶI. KĀ
PAŠI RĪKOSIMIES,
TĀ ARĪ DZĪVOSIM,
JO VALSTI VEIDO
NEVIS POLITIĶI,
BET CILVĒKI.**

pēc, ka mēs gan AAL, gan minerālmēslojumu
lietojam salīdzinoši mazāk, arī mūsu sasniedz-
dzamie mērķi ir attiecīgi mazāki un reālāki,
lai mēs Latvijā spētu saglabāt ražošanu un
spētu saražot produkciju gan saviem cilvē-
kiem, gan, izmantojot mūsu resursus, saražot
arī pārtiku citām valstīm, tādējādi ieplūdinot
naudu mūsu valsts ekonomikā.

Attiecībā uz zinātņi – jā, man arī gribē-
tos sagaidīt politiķus, kuri saprastu un gri-
bētu ieguldīt naudu zinātnē, tās attīstībā, jo
tā noteikti ir nauda, kas sevi atpelnīs caur
zināšanām. Visi minētie Eiropas uzstādījumi,
ar vidi un klimata izmaiņām saistītie samez-
glojumi prasa gan mainīt augsnes apstrādes
tehnoloģijas, gan vispār agrotehniku, gan iz-
virza jaunus uzdevumus selekcijai, un tie visi
ir jautājumi, ar kuriem mums jātieks skaidri-
bā pie sevis uz vietas. Jaunās tehnoloģijas ir
jāapgūst, lai varētu lietot pareizi un efektīvi.
Katram individuāli pieļautās kļūdas, visu
izmēģinot savos laukos, var izmaksāt pārāk

dārgi ne tikai pašam saimniekam, bet valsts
ekonomikai kopumā. Tāpēc ir nepieciešami
zinātnieku pētījumi, lai zemnieki tomēr sa-
ņemtu zinātniski pamatotas rekomendācijas
un atzinumus. Mēs nevaram vienkārši auto-
mātiski pieņemt, ka augsni ir labāk neart, un
viss. Iespējams, Eiropā ir augsnes, kuras tie-
šām art nevajag, bet mūsu zemnieku pieredze
liecina, ka mūsu augsnes tomēr ik pa laikam
ir jāuzar. Bet kad un kādēļ – tas būtu jāizpēta
zinātniekiem, lai mēs atkal akli nesekotu kaut
kādam prasībām, kas gluži objektīvu iemeslu
dēļ nav vienādi īstenojamas visās dalībvalstīs.

– **Sarunās parasti visiem viss ir skaidrs – gan ka nepieciešama izglītība un jāatbalsta zinātne, gan ka jāmaksā selekcionāriem autoratlīdzība, gan ka jāsadarbjas un jākooperējas utt., bet reālajā dzīvē daudz kas no tā visa nenotiek vispār vai notiek kaut kā ačgārni. Šķiet, vislaik pret kaut ko atduramies. Pret ko?**

S. Z.: – Es teiktu, ka mēs atduramies paši
pret savu galvu.

M. C.: – Jau runāju par to, ka kopīgi ie-
šanai uz priekšu ir nepieciešama vienošanās ar
kolēģiem, partneriem, domubiedriem, līdzpil-
soņiem par valsts potenciāla attīstību. Jāsaprot,
kas tad ir Latvijas potenciāls. Uz ko varam vir-
zīties? Kad tas kļūst skaidrs, tad visiem uz to ir
jāstrādā. Bet vispirms ir jātieks skaidrībā ar sevi
pašu – kas es esmu šajā ķēdē; ko citi sagaida no
manis; kāda ir mana personiskā atbildība, lai
kopīgā lieta izdotos. Visvairāk cilvēku degradē
neziņa – vai mans darbs ir kādam vajadzīgs vai
nav. Jo vieniems lauksaimniecība varbūt ir tikai
dzīvesveids, bet citiem – tikai bizness. Taču
kopīgā vienošanās primāri nav naudas jautā-
jums, tas ir arī emocionāls process.

M. Dz.-B.: – Vai esat pamanījuši, ka
jau gadus 15 Zemkopības ministrijā nav
Lauksaimniecības departamenta? Iespējams,
ja tas būtu, mēs nebūtu gluži tur, kur šobrīd
esam.

S. Z.: – Vai arī būtu, ja šajā departamentā
tāpat kā ministrijā kopumā nebūtu lauksaim-
nieku...

Nevar būt tā, ka, piemēram, pēkšņi tiek
pieņemts kaut kāds ministrijas lēmums un
vienā mirklī ilggadīgi pētījumi tiek pārtrauk-
ti un iegūtie rezultāti pazūd kaut kur *tulko-
jumā*. Vienkārši tāpēc, ka kādam ministrijā
šos pētījumus ir apņēmis finansēt vai tie sāk
šķīst bezjēdzīgi. Šodien ir tā – ir projekts, ir
finansējums, ir darbība; nav projekta, nav fi-
nansējuma, nav darbības. Turklāt lielākoties
visi projekti ir īslaicīgi. Ko lauksaimniecībā
var izpētīt divos trijos gados? Neko! Miļie, uz
kuriem mēs vispār ejam?

M. C.: – Mēs jau praksē saskaramies ar
visādām divainībām. Ja kāds grib pierādīt,
ka ferma ar ventilatoriem un gumijas paklā-
jiem ir videi draudzīgāka nekā ganības, tad
zinātnieki pie šā galdā nemaz netiks aicināti,
jo tāda uzstādījuma – salīdzināt – vispār nav.
Pie šī galdā var notikt vienīgi diskusijas par to,
kādas paklājus vai ventilatorus labāk uzstādīt,
nevis kas ir labāks – ferma vai ganības.

Pret ko mēs atdursimies, sabiedrībai
saktot – ja lietosim mazāk AAL un minerāl-
mēslus, jums par to būs mums jāmaksā. Vai
sabiedrība tomēr izvēlēsies maksāt tam, kurš
šos līdzekļus vispār nelieto? Kurā pusē sa-
biedrība nostāsies?

M. Dz.-B.: – Sabiedrība izvēli izdarīs, ie-
skatoties savā maciņā, jo jāmaksā jau būs par
produktu, kas saražots ar vai bez AAL un mi-
nerālmēsliem. Morāli un emocionāli jeb vār-
dos cilvēki, visticamāk, nobalsos par bioloģis-
ki audzētu vietējo produktu, bet pēc tam aizies
uz *Lidl* un nopirks tur lētāko importa preci.
Diemžēl realitāte ir tāda. Tāpēc jāpriecājas, ka
mūsu saražotajai salīdzinoši dārgākai produk-
cijai ir iespēja nokļūt eksporta tirgos, tādējādi
ienesot naudu mūsu valsts ekonomikā.

G. N.: – Tikai šī tendence liecina, ka jau
pēc gadiem 10–20 savam tirgum ražosim aiz-
vien mazāk un mazāk, bet iekšā vedīsim aiz-
vien vairāk un vairāk.

M. Dz.-B.: – Tas atkarīgs no tā, cik mak-
sātspējīgs būs mūsu pircējs.

M. C.: – Es teiktu, ka runa te ir nevis par
pirktspēju, bet gan par mūsu konkurētspēju.
Piemēram, mūsu piena industrija nav konku-
rētspējīga.

M. Dz.-B.: – Kāda mūsu piena indus-
trija? Jau labu laiku jārūnā par Baltijas piena
pārstrādi, tas ir jāpieņem kā fakts.

Diemžēl esam pazaudējuši savu dārzenū
tirgu, jo faktiski šajā nozarē strādājam ar pa-
gājušā gadsimta tehnoloģijām. Un, ja mums
jautā, kurās produktu grupās esam pašprietie-
kami, tad droši varam teikt, ka tas ir piens un
gaudi, daļēji – gaļa, bet diemžēl ne dārzeni
un augļi... **a**